

SpiNeT

Postbus 48, 6590 AA Gennep
secretariaat-cssp@missie-geest.nl
www.missie-geest.nl
IBAN NL72RABO0116166444
BIC RABONL2U

SPIRITIJS NEDERLANDS TIJDSCHRIFT

Jaargang 76 no. 1

februari-maart 2021

Pater Huub van Beek 100 jaar!

Op dinsdag 26 januari 2021 bracht burgemeester Hans Teunissen een kort bezoek aan pater Van Beek. Met een bos bloemen feliciteerde hij de 100-jarige Spiritijn. Uniek, want pater Van Beek is de eerste Spiritijn in Nederland die 100 jaar wordt én de oudste inwoner van Gennep. Hij vierde zijn verjaardag in het bijzijn van zijn medebroeders. Na een Heilige mis was er koffie met gebak en een borreltje.

Pater Van Beek woont in Proteion Libermannhof in Gennep. Hij is lid van de Congregatie van de H. Geest. Geboren in Eindhoven in een gezin van 6 kinderen, volgde hij het gymnasium en ging naar het seminarie.

In Tanzania zette hij een school op voor onderwijzers, waar hij na 20 jaar moest vluchten. Hij schreef een boek over zijn missiewerk. Terug in Nederland werd hij pastoor in Zaandam en ziekenhuispastor in Heemskerk. In 2010 verhuisde hij met de Spiritijnen van Gemert naar Gennep. Op de vraag hoe zijn gezondheid is, vertelt zijn verzorger Gerry: "Hij zit in een rolstoel en is stokdoof, maar hij is een tevreden man en heel precies. Communiceren gaat via een whiteboard." Dat gebeurde ook met enkele familieleden die hem voor het raam kwamen feliciteren. En wat vindt de pater er zelf van dat hij 100 jaar is geworden? "Ach, voor de familie is het leuk", antwoordde hij gelaten. De bloemen van de burgemeester nam hij glunderend in ontvangst.

Onze nieuwe Kapelaan stelt zich voor

Mijn naam is Eugene Yayra Kwabla Awayevu. Yayra betekent genade, Kwabla betekent een jongen geboren op dinsdag en Awayevu, wat mijn achternaam is, betekent Europese krijgers.

Ik ben geboren op 15 oktober 1985. Ik heb twee broers en één zus die met mijn ouders in Ghana wonen. Ik kom uit een dorp genaamd Atiavi in de provincie Volta, gelegen in het zuidelijke deel van Ghana. Ik heb mijn basisschool gevolgd in Atiavi en later in Accra, de hoofdstad van Ghana. Ik ging naar het Bisschop Herman College, een middelbare jongensschool opgericht door de Nederlandse SMA paters. Ik sloot me aan bij de Paters van de Heilige Geest in Kumasi in 2006 en ging na een jaar naar het Spiritijnse noviciaat in Ejisu.

Van 2008 tot 2012 heb ik filosofie gestudeerd aan het Spiritijnse Instituut van Filosofie. Van 2012 tot 2014 ging ik naar de Republiek Benin om stage te lopen en Frans te studeren. Ik deed dat in het *Petit séminaire Saint Pierre* de Natitingou en *Paroisse Saint Joseph* de Tanguieta. Ik ging van 2014 tot 2017 naar Kameroen om theologie te studeren aan de Katholieke universiteit van Central Afrika, Yaoundé. Ik kwam terug naar Ghana voor mijn laatste geloften en de diakenwijding op 4 en 5 augustus 2017. Daarna mocht ik mijn stage doen in de Koningin van Vrede parochie in Kwati in het Bisdome Ho voor één jaar.

Op 25 augustus 2018 werd ik tot priester gewijd in de kathedraal van Accra.

In januari 2019 ben ik naar Nederland gekomen en ik heb acht maanden Nederlands geleerd aan de Radboud Universiteit en het ROC in Nijmegen. Van maart tot november 2020 heb ik stage gelopen in Nuenen. Ik ben heel blij om in de parochie Heilige Drie-eenheid te werken. Ik hou van lezen, voetbal, koken, wandelen en zwemmen.

Verder vind ik het fijn om mensen te bezoeken en om te praten over geloof en cultuur. Mijn roeping heb ik ontdekt door de Nederlandse en Italiaanse missionarissen die in Ghana kwamen werken. Ze brachten de Blijde Boodschap van vrijheid en redding in het arme deel van de lokale bevolking. Daar heb ik de inspiratie en motivatie vandaan gehaald en geleerd om altijd de zwakken en onderdrukten te verdedigen. Ik kijk er naar uit om jullie te ontmoeten en te zien.

Pater Eugene Awayevu

Bronvermelding: Triptiek, parochie Heilige Drie-eenheid

IN MEMORIAM Br. Ton Huysmans

* 24-07-31 †11 -01-21

De Nederlandse Broeders van de Christelijke Scholen kwamen op verzoek van Mgr. Teerenstra in 1958 werken in het bisdom Doume. Ze onderwezen op het college de la Salle in Doume, het technisch college in Diang (1965) en het college Bari in Batouri (1966). Vanaf het begin was er een goede samenwerking met de Spiritijnen. Hun bijdrage voor onderwijs in Oost Kameroen is van enorm belang geweest voor heel deze provincie. In de jaren tachtig van de vorige eeuw kwam de Nederlandse Broeder Ton Huysmans naar Oost Kameroen en ging werken bij de Baka's, ook wel de Pygmeeën genoemd, om de kinderen voor te bereiden op het regulier onderwijs in Lomié en omstreken, waar ook onze medebroeder Paul Cuijpers zichtbare sporen heeft nagelaten.

Nu werkt daar nog Broeder Martien Sonnemans uit Someren, de laatste Nederlander van de Broeders van de Christelijke Scholen in Kameroen.

Meerdere Spiritijnen hebben Ton Huysmans goed gekend in Kameroen en later in Halfweg, waar hij enige tijd deel uitmaakte van de gemeenschap daar.

Ik heb het 'in memoriam' iets ingekort, maar zijn werk voor de 'Bakakinderen' is voor ons interessant, te meer omdat het aansluit op het werk dat onze medebroeders daar begonnen zijn.

Martin van Moorsel

Ton Huysmans is geboren op 24 juli 1931 in Bennebroek in een gezin van 11 kinderen, 8 jongens en 3 meisjes. Verschillende zijn er al gestorven, waaronder zijn één jaar jongere broer John, priester bij de Spiritijnen en missionaris in Angola, Hij werd 63. Ton was in dit gezin de tweede na een zus. Hij zat op school bij de Broeders in Bennebroek en na de lagere school ging hij in 1943 naar het juvenaat in Baarle-Nassau, waar hij de Mulo volgde en de eerste klas van de kweekschool. Op 8 juli 1948 begon hij de broeder-opleiding (noviciaat) in Groot-Bijgaarden (B), legde in september 1950 zijn eerste geloften af, ging weer naar de kweekschool in Baarle-Nassau, slaagde voor onderwijzer op 16 juni 1953 en behaalde de hoofdakte in juli 1956. In augustus 1956 verbond hij zich definitief aan de congregatie. Van 1953 tot 1976 onderwees Ton op verschillende scholen in Nederland.

Sociaal bewogen sloot hij zich toen aan bij een werkgroep vanuit de Carmel en was zo 2 jaar arbeider met de arbeiders in de haven van Rotterdam. Vanuit die groep vertrok hij ook naar de Filipijnen en werkte er van 1978 tot 1982 bij de onderdrukte plattelandsbevolking. Dit werk werd in de tijd van Marcos politiek onmogelijk en voor bedreigingen moest hij er weg. Hij nam toen in Kameroen het scholarisatiewerk bij de Pygmeeënkinderen in het oerwoud van zijn oom Br. Frits Huysmans over, die door zijn astma die vochtige zone moest verlaten.

Toen begin jaren '70 de Pygmeeënkinderen, gewend aan de vrijheid en het ritme van het bos met zijn planten en dieren, door de bosontginning en zonder voorbereiding te maken kregen met deelname aan het leven langs de weg en met schoolgaan, werd dit laatste een echech. Frits en later Ton, hebben van 1975 tot 2003 in deze 'nieuwe dorpjes' geprobeerd deze jeugd, voor te bereiden op naar school gaan door hen eerst ter plaatse te vormen in het ritme van de eigen gemeenschap, aangepast aan hun geheel eigen leefwijze en gewoontes, en met inbreng van de ouders. Vooral Ton heeft die schooltjes goed weten op te zetten en een origineel leerprogramma bedacht, zijn methode ORA, wat staat voor observeren, nadenken en reageren. Daar leerden de jongeren in kleine vormingscentra, onder elkaar met een

leerkracht, eerst een jaar lezen, schrijven en rekenen in de eigen taal, om dit daarna in een tweede jaar over te doen in het Frans, de voertaal op de scholen in Kameroen. Dit als voorbereiding om naar de lagere school te gaan buiten hun kamp. Deze vooropleiding had als effect dat de meeste Pygmeeën kinderen zich al wat aanpasten aan een schoolritme, en nu wel meer "blijvertjes" werden op de lagere school. Waar zij eerst nog niet de regelmaat kenden en ook niet het nut van de school begrepen die hun vrijheid alleen maar inperkte, pasten ze nu beter in het schoolsysteem en hadden zelfs meer basiskennis dan de andere kinderen. De methode-boekjes van Ton voor dit voorbereidend onderwijs worden nog steeds herdrukt en ook in de buurlanden van Kameroen, waar ook Pygmeeën leven, gebruikt als voorbereiding op de school.

Na een ernstig verkeersongeval in Kameroen keerde Ton in 2003 terug naar Nederland en woonde na zijn behandeling eerst bij de Spiritijnen in Halfweg en daarna met de broeders aan de Spruitenbosstraat in Haarlem. Daar werd hij op de fiets aangereden, en liep weer hoofdletsel op. Sindsdien was zijn gezondheid en geestestoestand wat wisselvallig geworden. In 2004 nam hij zijn intrek in Voorhout naast het verzorgingshuis.

Na het vertrek van Br. Ton Huysmans uit Kameroen in 2003, heeft de Provincie van de Broeders er de verantwoordelijkheid voor die schooltjes op zich genomen in een regio van meer dan 100 km rond Lomié, stadje in het zuidoosten van Kameroen. Nu zijn Afrikaanse broeders belast met de leiding en organisatie van de vormingscentra en zijn er ook al Pygmeeën jongeren op het middelbaar en technisch onderwijs in het stadje. Niet officieel erkend, hebben ze wel regelmatig financiële steun nodig.

Ton woonde de laatste 15 jaar wat teruggetrokken in Voorhout, in het gebouw naast de zorgeenheid, samen met de Broeders van OLV van Zeven Smarten, enkele Priesters, en nu ook met een groter aantal leken. Zijn gezondheid ging de laatste jaren achteruit en hij kreeg meer problemen. De laatste zondag van december 2020 waren de broeders samen in hun koffiekamer. De dame van dienst werd enkele dagen later positief getest op Corona en later werd vastgesteld dat er ook 11 onder de broeders besmet waren. Zij kregen allen quarantaine op hun kamer en werden gevolgd vanuit de zorg. Op dinsdag 5 januari kreeg Ton echter ademhalingsproblemen en een herseninfarct, en werd toen opgenomen in het ziekenhuis van Leiderdorp voor aangepaste zorg. Daar is hij op 11 januari overleden.

Geachte familie, beste broeders en vrienden,

Br. Ton is ons nu ontvallen. De verrijzeniskaars is bij zijn begrafenis, die plaats moest vinden in beperkte kring, ontstoken. Zij is het symbool van het licht van de verrezen Heer. Met Hem zal hij eens verrijzen. Als gelovige heeft hij Gods licht op zijn manier in onze wereld zichtbaar gemaakt door zijn werkkraft en zijn inzet, door zijn hartelijkheid en zijn medeleven, door zijn eenvoud, zijn liefde en geloof. Het lichaam van de mens wordt door zijn sterven wel afgebroken, maar de liefde door hem tot stand gebracht eindigt niet met de dood, maar laat zijn sporen na. God maakt de liefde van de overleden mens nieuw. We mogen hem opgenomen weten in de nabijheid van de Eeuwige.

Mogen wij allen broeder Ton nu in onze herinnering blijven meedragen, want zo houden we hem onder ons in leven. Mogen we zelf ook groeien in de overtuiging, dat God ons niet aan ons lot overlaat, dat ook wij geborgen zijn in zijn hand en na ons heengaan eens zullen verrijzen.

Br. Ambrosius Dobbelaar

Kabaa in 1932

Inleiding

Als je het dagboek van pater Michael Witte CSSp doorbladert toen hij in Kabaa, Kenia, verbleef en daar een basisschool annex kweekschool en middelbare school stichtte, valt het op dat hij veel bezoekers ontving. Natuurlijk kwamen er altijd veel spiritijnen op bezoek, maar er waren ook talrijke buitenstaanders die wel eens de school wilden zien waarover zo veel gesproken werd in Kenia en daarbuiten.

Sommige van deze bezoekers hebben een verslag gepubliceerd van hun bevindingen in Kabaa. Meestal werden deze reportages gepubliceerd of overgenomen in twee spiritijnse tijdschriften: het Ierse *Missionary Annals* en het Nederlandse *Bode van de H. Geest*. Twee reportages zijn echter ontsnapt aan de aandacht van de redactie van deze twee tijdschriften. Het zijn nu juist de verslagen die niet in een tijdschrift of krant zijn gepubliceerd maar in boeken. Vreemd genoeg zijn deze twee verslagen vertaald in het Nederlands, maar onopgemerkt gebleven voor de redacteur van de *Bode van de Heilige Geest*.

Het eerste verslag van een bezoeker aan Kabaa dat gepubliceerd is in een boek, heb ik in het december 2020-januari 2021 nummer van *Spinet* gepubliceerd. Het is van de hand van pater Thomas Gavan Duffy en verscheen in zijn boek *Let's Go*, London 1928. De vertaling ervan verscheen in de *Texelsche Courant* van 2 november 1929.

John Considine M.M.

Het tweede verslag over de school in Kabaa dat gepubliceerd is in een boek, is van de hand van pater John J. Considine (1897-1982). Voor informatie over deze pater put ik uit een biografie van hem die geschreven is door R. Hurteau, *A Worldwide Heart. The Life of Maryknoll Father John J. Considine*, Maryknoll 2013. Considine was lid van de Catholic Foreign Mission Society of America, ook wel Maryknoll genoemd. In 1924 gaat hij naar Rome om de twee stands van de missionarissen van Maryknoll op te zetten in de Vaticaanse Missietentoonstelling van 1925. Hij wordt een

Engels sprekende gids op de tentoonstelling en dan secretaris van aartsbisschop (later kardinaal) Francesco Marchetti Selvaggiani. Deze is president van de tentoonstelling en secretaris van de Propaganda Fide. In 1927 richt Considine het persbureau Fides International Service (Agentia Fides) op en wordt er directeur van. Hij is verantwoordelijk voor een wekelijkse verzending van 15 tot 20 artikelen in het Engels, Italiaans Spaans, Duits en Frans over missionaire onderwerpen voor kranten en andere distributienetwerken. In Rome ontwikkelt hij zich als een missiograaf. Om zich meer vertrouwd te maken met de missionaire problemen maakt hij van november 1931 tot januari 1933 een missiestudiereis naar het Nabije Oosten, Azië en Afrika.

Het is op deze studiereis dat hij Kenia aandoet. Op 22-23 oktober 1932 is hij te gast bij Witte in Kabaa. Een verslag van deze studiereis verschijnt onder de titel: *Across a World*, New York 1942. Van dit boek verschijnt een Nederlandse vertaling onder de titel: *Een andere wereld*, Nijmegen 1947. Het verslag van zijn verblijf in Kabaa is als een hoofdstuk in dit boek opgenomen met de titel: Een school in Oost-Afrika, p. 345-352. Ik geef zijn relaas hier weer. Alleen de kopjes heb ik toegevoegd.

Een school in Oost-Afrika

Veel blanken in Nairobi hebben even weinig sympathie voor de inheemse bevolking als vele Westerlingen in Sjanghai, Tientsin en Peking voor de Chinezen plachten te hebben. Ik ging in Nairobi naar een dokter voor een van de talloze gezondheidscertificaten, die men op reis

nodig heeft en hij stak een tirade af tegen de missionarissen, omdat ze zich met inboorlingen bemoeiden.

“Laat ze toch in hun eigen sop gaar koken!” was zijn refrein. “Alles, wat jullie doen, is hen voor ons bederven, die hen nodig hebben, om het dagelijks werk te doen. Het is vanzelfsprekend, dat we ze onder de duim houden; die dwazen zouden de vrijheid die jullie hun wilt geven, alleen maar misbruiken. Ik heb niet veel op met Hitler, maar over die mensen heeft hij heel aardige ideeën.” [...]

Gelukkig overheersen in dit werelddeel niet zij, die erop uit zijn, de negers te exploiteren. Het pleit voor de meeste koloniale besturen in Afrika, dat zij de plaatselijke stammen als de echte burgers beschouwen van het land, waarin zij wonen, en alle anderen alleen als bezitters van rechten, die ondergeschikt moeten worden gemaakt aan de behoeften der Afrikanen zelf. Op het gebied van onderwijs zijn er ongetwijfeld veel fouten gemaakt door burgerlijke autoriteiten en missionarissen. Nu echter zijn zeer bedachtzame leiders bezig, de bewoners van Afrika op heel verstandige wijze op te voeden voor het leven, dat ze onder mensen van hun eigen soort moeten leiden.

Een voorbeeld van een goede opzet is de Jeanesschool, tien kilometer van Nairobi. Dit instituut tracht te voorzien in de voornaamste behoefte van Kenia, namelijk de opleiding van inheemse hoofdonderwijzers, die de buitenscholen in de reservaten kunnen leiden. De school staat onder de regering van Kenia ... [...]

De ligging van de school in Kabaa

“Maar om de opleiding van de gewone katholieke jongemannen te zien, moet U naar de school van Pater Witte in Kabaa gaan” zei een van de priesters in Nairobi. “Het is de interessantste van Oost-Afrika.”

Pater Witte was zo vriendelijk, alles in orde te maken voor mijn verblijf bij hem, en hij kwam meer dan honderd kilometer naar Nairobi gereden, om me op te halen. We reden een tijd lang door een onvruchtbaar gedeelte van de wildernis van Wakamba; daarna zagen we voor ons uit een groene hoogte, op de top waarvan een gebouw stond, welks eenzaamheid zou passen bij een Cisterciënserklooster. Het frisse groen rondom vormde een

scherpe tegenstelling met de woestheid van de omliggende heuvels. “Dat moet een oase zijn!” riep ik uit.

“Dat is het ook!” zei Pater Witte met vuur, een glans in zijn ogen. “Dat is het ook, omdat vijftig kleine jongens iedere dag twee uur lang de dorstige bodem met water begieten. Het is een oase, omdat het daartoe gemaakt is. Voor die jongens is het een voorbeeld, als ze het willen begrijpen, dat alles, wat ze aanpakken, goed zal gaan, als ze er maar moeite voor willen doen.”

Het pedagogische geheim van Kabaa

Dit was de sleutel tot het geheim van Kabaa. Ongeveer zoals de beroemde opleidingsschool voor katechisten van Pater Gavan Duffy in Tindivanoem in het Zuiden van Voor-Indië, vormt Kabaa een campagne tegen de luiheid, die voortkomt uit het gebrek aan tucht, sinds onheuglijke tijd al.

“Veel onderwijs aan inheemsen in dit land laat de inheemsen even kinderlijk als ze tevoren waren,” verklaarde Pater Witte, toen we verder reden. “Het systeem is verkeerd; teveel opleiding en te weinig opvoeding. Wat ze nodig hebben, is een grote eetlepel opvoeding en een theelepeltje opleiding.”

We moeten nooit uit het oog verliezen, dat deze mensen hersens hebben; maar als we hun hersens alleen maar volstoppen met wat gewoonlijk voor kennis doorgaat, worden ze onevenwichtig en zelfs gevaarlijk. Ik ken twee prachtige inboorlingen, die zich het hoofd braken over filosofie, tot ze er gek van werden. Van opvoeding, mits volgens gezonde principes, verwacht ik de beste resultaten. Ze moeten veel bezigheid hebben, gezonde sport, en men moet de jongens echt bescheiden en zachtmoedig houden. Hiervoor is een behoorlijk christelijk leven het beste fundament.”

De gebouwen

De jongens begroetten ons enthousiast bij onze aankomst en ik bemerkte onmiddellijk hun bewondering, ja zelfs hun liefde voor Pater Witte. Ze woonden met driehonderd in goed gebouwde, maar eenvoudige huizen, die niet al te veel verschilden van hun eigen huizen. In het centrale gebouw zetelt de leiding, het is gebouwd van 100.000 bakstenen, die op een tegenoverliggende heuvel waren gemaakt en drie kilometer ver bergop en bergaf gedragen. In dit primitieve land lijkt ieder bouwplan van die afmetingen zo kolossaal als de piramidebouw. “Jongens, we hebben bezoek!” riep Pater Witte, “waarop willen jullie getrakteerd worden?”

Het jongenskoor

“Gymnastiek!” riep een jongen onmiddellijk. “Voetballen!” zei een ander en iedereen lachte. “Zingen!” Dit scheen het populairste van alles te zijn.

’s Avonds verzamelde Pater Witte zijn grote, rumoerige troep rondom een open vuur op de open plek bij het centrale gebouw. Een smalle maansikkel dreef hoog boven onze hoofden voort. Pater Witte en ik zaten op stoelen en rondom ons waren concentrische cirkels van zwarte gezichten, verlicht door de glans van het vuur. De ogen en tanden staken ongelofelijk wit af tegen de donkere huid, die onmerkbaar overging in de omringende duisternis. Opeens stond Pater Witte op en hief gebiedend zijn arm omhoog; er viel een doodse stilte. De arm bewoog en ik stond verbaasd, toen een stroom van muzikaal geluid de lucht vervulde.

Het was prachtig. Ze zongen het “Ave Maris Stella” in een arrangement, dat ik nog nooit gehoord had, waarin de sopranen lange, moeilijke hellingen opklommen tegen een achtergrond van de diepste bassen. Pater Witte, ontdekte ik al gauw, was in Nederland koorleider geweest en hier op deze heuveltop had hij zangers opgeleid van grote technische vaardigheid. Maar het was de rijkdom, de onbeschrijfelijke rijkdom van de negerstem, die deze avond gedenkwaardig maakte. We hebben allen de muziek van de Negro-spirituals in het Zuiden van de Verenigde Staten gehoord, en houden ervan, en in de laatste jaren hebben prachtige stemmen van negers, zoals die van Paul Robeson en Marian Anderson, wereldfaam verworven. Maar dat merkwaardig timbre, die betoverende warmte is klaarblijkelijk toch iets, dat de neger heeft meegebracht uit Afrika. De nacht was al ver gevorderd, toen zij klaar waren met hun repertoire, dat uit nog meer hymnen, wat Gregoriaans en schoolliedjes, die ze met smaak en plezier ten gehore brachten, bestond.

Het schoolreglement

De volgende morgen stond iedereen om 5 u. 20 op, om 5 u. 30 was het morgengebed, en daarna gingen allen onmiddellijk aan de studie. Om 6 u. 10 was er mis, waaruit de niet-katholieken, zoals oudtijds catechumenen, bij de Offerande werden weggestuurd.

Van 6 u. 50 tot 7 u. 05 werd er gezongen; van 7 u. 10 tot 7 u. 45 gymnastiek, een met veel vaardigheid gegeven demonstratie, die gekenmerkt werd door precisie en enthousiasme.

Om 7 u. 45 het gewone ochtendwerk. Om 8 uur begon de hoofdtaak van de dag, die bestond uit studie en arbeid.

“Maar wanneer is er ontbijt? Vroeg ik.

“Op schooldagen hebben ze dat niet” antwoordde Pater Witte. “Ontbijt is er alleen maar op Zon- en feestdagen. Als ze thuis waren, zouden ze ook niet ontbijten. Dat is een weelde, die men alleen maar moet toestaan, als er niets dringends te doen is. Dat klinkt raar, hé? Maar U moet bedenken dat U in Afrika bent.”

“Hoe staat het met het middageten?” vroeg ik.

“Dat krijgen ze wel” antwoordde Pater Witte met een glimlach en hij beloofde mij om twaalf uur mee te nemen naar de verblijfplaats der jongens, om ze te zien eten.

We troffen geen prachtige eetzalen aan. Er waren vijfentwintig stookplaatsen, op ieder waarvan men drie kook- of braadpannen kon zetten. Iedere jongen moet elke dag genoeg brandhout meebrengen, om zijn eigen maal te koken; en één van iedere zes weken moet hij en een andere jongen koken voor een afdeling van twaalf man. Ik zag een jongen een gestroopt dier naar zijn stookplaats brengen, dat er uitzag als een konijn, terwijl anderen ook dergelijke boutjes aan het roosteren waren.

“Ze vangen kleine dieren en delen die met de jongens van hun groep” legde Pater Witte uit.

De schooltuintjes

“Nu we toch hier zijn, kunnen we ook naar hun tuintjes kijken” ging de priester verder, die me iedere minuut meer belangstelling inboezemde. Iedere jongen heeft een tuin van twaalf meter in het vierkant en hij krijgt punten voor: 1. spitten 2. zaaien 3. schoonhouden 4. oogsten 5. voorbereidingen voor het volgend jaar. Iedere jongen heeft drie werktuigen, die hij zorgvuldig moet

bewaren en onderhouden: een mes, een bijl en een houweel. Naast dit persoonlijk bedrijfje heeft ieder nog werk te doen voor de school. Er zijn kleermaker- en timmermanswerkplaatsen en andere werkgroepen. Iedere jongen krijgt twee shilling per maand, waarmee hij de kleine dingen, die hij nodig heeft, moet kopen, zoals pennen, een kam enz. Hij moet betalen voor dingen, die hij breekt of verliest; men verwacht van hem, dat hij in het klein aan liefdadigheid doet; en soms moet hij boetes betalen.”

De studentenrechtbank

“Wie legt die boete op?”

“De studentenrechtbank,” antwoordde Pater Witte. “Die organisatie zal U zeer interesseren. Er is een algemeen prefect, die een functie heeft, gelijkend op die van een burgemeester. Verder is er een prefect voor elk van de drie afdelingen: de voorbereidingschool, de middelbare school en de kweekschool. Voor iedere twaalf jongens is er een leider, wiens keuze afhangt van: 1. ijver 2. studie 3. werk 4. vroomheid 5. moed. Hij krijgt voorrechten, maar ook dubbele straffen voor zijn vergrijpen.

Wat overtredingen betreft, in iedere afdeling is een student die politiemansrol speelt, en die ieder ‘proces-verbaal’ opmaakt. Ik kan zeggen dat, ofschoon er jongens van zestien verschillende stammen op school zijn, ze over het geheel goed met elkaar overweg kunnen. Maar neem nu het geval, dat een kleine jongen zegt, dat een grote hem geslagen heeft. (Hij plaagde waarschijnlijk de grote jongen, maar slaan wordt gewoonlijk niet geduld). De kleine jongen meldt het geval aan de politiemansrol, die de namen van de getuigen opschrijft en de zaak bij de rechters aanhangig maakt. Er zijn vijf rechters gekozen uit de leiders. Iedere Vrijdagavond is er rechtszitting en worden vonnissen uitgesproken.

Op Zaterdag worden de vonnissen uitgevoerd. Gewoonlijk bestaan ze uit een paar stokslagen of kleine boetes. Maar voor werkelijk zware vergrijpen moet een jongen de vrij vernederende straf ondergaan, die bestaat in het aantrekken van een zwembroek, het zich uitstrekken op de grond voor de kapel en het in ontvangst nemen van een flinke dracht stokslagen in tegenwoordigheid van allen. De zweep wordt nooit gebruikt. Voordat de straf wordt toegediend, moet iedere schuldige twee vragen bevestigend beantwoorden: 'Heb je het verdiend?' en 'Stem je erin toe?' Er zijn nog maar twee voorbeelden geweest, dat de schuldige niet toestemde en natuurlijk werden die weggejaagd en naar huis gestuurd."

De klaslokalen

's Middags brachten we een bezoek aan de klaslokalen en studiezalen. "Ofschoon er bij de studie ook problemen zijn," verklaarde Pater Witte "is dat voor ons toch werkelijk niet de hardste noot om te kraken. Over het algemeen studeren de jonge mannen in Afrika graag. Wij moeten er op toezien, dat ze zich op een bescheiden christelijke manier emanciperen. Vandaar het motto van de school, dat in het Swahili luidt: "Jishinde, ushinde." "Beheers Uzelf, opdat ge anderen kunt beheersen."

De verschillende stammen

Toen we wegreden van Kabaa, sprak Pater Witte over de vermenging van stammen in Kenia. De Masai zijn de herders; de Kikoeia, die waarschijnlijk de intelligentste zijn, hebben een zeer ontwikkeld handelsinstinct; de Kavirondo, onder wie de missionarissen van Mill Hill veel bekeringen maken, houden van godsdienst en vooral van het offer, zoals het voorgesteld wordt in de mis. Aan allen moet de missionaris zich edelmoedig geven, nog lange, lange tijd, omdat de zwarten, ofschoon ze de broeken der blanken kopen, zich nog niet veel, dat de moeite waard is, hebben eigen gemaakt van de levenswijze der blanken.

Het gemis aan verbeeldingskracht

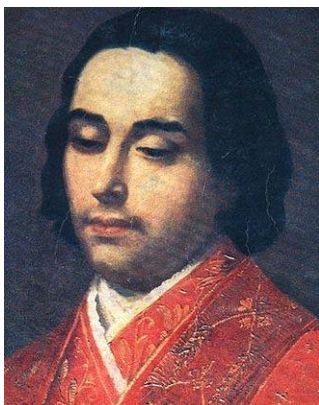
"Misschien de grootste hinderpaal voor een inboorling om een echte 'man' te worden, zoals een denkend Europeaan dat woord verstaat" vertelde Pater Witte "is zijn bijna volkomen gemis aan praktische verbeeldingskracht. De dood schrikt, zo gauw als hij onvermijdelijk wordt, de neger niet af, eenvoudig omdat hij zich niet voor kan stellen, wat het betekent. Straf hindert hem niet, voordat hij de pijn van de zweeps slag voelt. Een vak als rekenen is heel gemakkelijk voor hem, maar meetkunde is een van de dingen, waarmee hij de meeste moeite heeft. Ik zou zeggen dat de voornaamste hinderpaal voor de inboorling bij het bereiken van burgerlijk verantwoordelijkheidsgevoel de afwezigheid van fantasie is. Hij is iemand, die alleen maar aan vandaag denkt en die niet weet wat morgen is, totdat morgen opeens vandaag wordt."

Afscheid van Kabaa

Ofschoon de Afrikaan tekortkomingen heeft, vermindert dit zijn charme voor de reiziger niet. Ik reed de bergen in naar de Consolata-missionarissen in de buurt van Niëri en kwam in Tetou aan, toen de Zondagsmis aan de gang was. Veertig jaar geleden, toen deze geharde priesters uit Noord-Italië voor het eerst aankwamen, zwierven de Masai nog ongestoord door de wildernis rond en de stammen hier in Tetoe liepen nog naakt. Nu kregen we een heel ander beeld.

Albert de Jong CSSp

Boeksignalement

De belangrijke biografie over Claude-François Poullart des Places, de stichter van de congregatie van de Heilige Geest, is nu ook verkrijgbaar in het Engels. In 1962 schreef Joseph Michel het boek: Claude-François Poullart des Places, fondateur de la Congrégation du Saint-Esprit, 1679-1709, Paris 1962. Deze biografie is nu na 58 jaar vertaald in het Engels door Vincent O'Toole CSSp en verschenen onder de titel: Claude-François Poullart des Places. Founder of the Congregation of the Holy Spirit, 1679-1709, Rome [2020].

Het oorspronkelijke werk is verrijkt met een postscriptum van de hand van Yves-Marie Fradet CSSp en een addendum: 'The sources of Poullart des Places's spirituality and the origins of his work.' Dit toevoegsel is een artikel van J. Michel dat oorspronkelijk verschenen is in *Spiritans Today* (1985) no. 4, p. 7-25. Hierin behandelt hij de inspiratie van Poullart des Places voor de stichting van zijn werk, in het bijzonder de twee voornaamste kernpunten: zijn devotie tot de Heilige Geest en de Onbevleete Ontvangenis van de Maagd Maria. Het werd noodzakelijk geacht dit artikel over de inspiratie van Poullart des Places toe te voegen omdat dit zeer belangrijke element in zijn leven niet voldoende tot uitdrukking komt in de biografie en beschouwd wordt als de sleutel voor het begrijpen van de roeping van Poullart des Places.

Albert de Jong, CSSp

Overleden

11 januari In Voorhout overleed in de leeftijd van 89 jaar broeder Ton Huysmans, Broeder van de Christelijke Scholen, een bekende van de Spiritijnen die in Kameroen hebben gewerkt. Hij woonde ook enige tijd in ons huis in Halfweg.

4 februari In Weert overleed in de leeftijd van 90 jaar mevrouw Mia Stal- Clijsters, zus van broeder Harrie Clijsters.

Wilt u het Spinet digitaal ontvangen?

Stuurt u dan s.v.p. een mail naar: secretariaat-cssp@missie-geest.nl

Mijn ervaringen als Spiritijns missionaris

Mijn naam is Jules-Davy Malonga (44). Ik kom uit Congo-Brazzaville, een land dat in Centraal Afrika ligt en ongeveer vijf miljoen inwoners telt. Vroeger was het een kolonie van Frankrijk. In mijn thuisland spreken we, behalve de verschillende dialecten, drie officiële talen: Frans, Lingala en Kituba. Dit betekent dat ieder rechtgeaard Congolees wordt geacht deze drie talen te spreken.

De Spiritijnen waren de eerste missionarissen in Congo en de Nederlanders onder hen bouwden, vooral in het zuiden, veel prachtige kerken.

Ik ben opgegroeid in een christelijk gezin met acht kinderen, drie broers en vier zussen, van wie er één zeven jaar geleden is overleden, zodat er nu nog drie broers en drie zussen over zijn.

Mijn vader leeft nog maar mijn moeder is op 16 juni j.l. (2020) overleden. Net als ieder ander normaal kind heb ik de lagere en middelbare school afgemaakt. Binnen dit christelijk gezin is mijn roeping tot het religieuze leven ontstaan.

Mijn religieuze vorming

Mijn religieuze vorming begon in het jaar 2000 bij de Spiritijnen in Congo-Brazzaville. Na een jaar als postulant ging ik voor de filosofieopleiding naar Libreville in Gabon. Hier studeerde ik gedurende drie jaar filosofie. Van 2004-2005 maakte ik het noviciaat bij de Spiritijnen in Mbalmayo (Kameroen). Daarna ging ik voor mijn stage een jaar naar de Centraal Afrikaanse Republiek. Mijn stageplaats was de parochie *Notre Dame d'Afrique* in de hoofdstad Bangui. Gedurende deze stageperiode was het noodzakelijk een vreemde taal te leren, het Sango, dat in de Centraal Afrikaanse Republiek gesproken wordt.

Mijn theologische opleiding deed ik van 2006 tot 2011 in Nigeria. Aangezien ik van oorsprong uit een frans-talig land kom, moest ik hier gedurende een jaar eerst Engels leren, waarna ik op de Spiritan School of Theology (SIST) met mijn theologiestudie kon beginnen.

Priesterwijding en uitzending

Een jaar na mijn diakenwijding in Ngoya (Kameroen), werd ik in Congo-Brazzaville priester gewijd. Deze wijding vond plaats op 16 juli 2011. Daarna werd ik naar de missie in Frans-Guyana (Latijns-Amerika) gezonden. In het bisdom van Frans-Guyana werd ik aangesteld als vicaris van de parochie van Maripa-Soula. Deze ligt in Amazonas, in het grensgebied met Suriname. De bewoners van deze streek zijn de *Bushnenge (bossen en neger)*. Dit betekent "de zwarten van het bos". Het zijn voormalige slaven die bij hun Nederlandse meesters in Suriname waren ontsnapt om zich in het bos te verstoppen. Ik moest er Creools (een soort Frans) leren, maar toch vooral Bushnenge of de *saranatongo-taal* om de H. Mis op te kunnen dragen. Daarvoor ging ik naar sommige steden van Suriname zoals Prokabondo, Albina en Paramaribo (de hoofdstad), niet om Nederlands maar om de Bushnenge-taal te leren. Ik wist toen nog niet dat ik straks voor Nederland benoemd zou worden...

Er zijn maar twee manieren om van Maripa-Soula naar Cayenne, de hoofdstad van Frans-Guyana, te reizen. Om naar de hoofdstad te gaan gebruik je óf een vliegtuig óf een boot. De reis per boot duurt 3 dagen, terwijl het vliegtuig er slechts 45 minuten over doet. De pastorale zorg betrof zowel het centrum van Maripa-Soula als de afgelegen dorpen in de omtrek, in de bossen van Amazonas. Hier heb ik samen met de gemeenschap van Indianen twee kapellen gebouwd. De eerste was in Antekum Pata, het dorp waarin zij de *Wayana* taal spreken. Het derde dorp was Kayodé. Hier spreken de mensen *Wayampi* en *Teko*. Om te integreren in deze twee gemeenschappen moest ik al deze talen, hun cultuur en hun tradities leren kennen. Om daaraan te werken ging ik samen met deze Indianen in het Amazonewoud vissen, jagen en diverse gewassen planten en zaaien.

Het bisdom van Frans-Guyana had in totaal 48 priesters. Allen werden beschouwd als ambtenaren van de Franse overheid. In 2013 werd ik benoemd als pastoor en kreeg de zorg voor de jeugd toebedeeld. In die hoedanigheid organiseerde ik samen met collega's “mini-wereldjongerendagen”. Deze vonden plaats op het eiland Sint Lucia met jongeren uit het Caribisch gebied (Martinique, Guadeloupe, Trinidad en Tobago, Curaçao en Sint Kits.). In juni van datzelfde jaar had ik met jongeren uit Guyana deelgenomen aan de wereldjongerendagen, die plaatsvonden met Paus Franciscus in Rio de Janeiro in Brazilië.

In 2016 had de bisschop mij tot deken van de westelijke zone van Frans-Guyana benoemd. Later werd ik teruggeroepen voor een ander werk. Sinds 2018 ben ik in Nederland om een andere missie-ervaring op te doen.

In Frans-Guyana was ik gewend om in de bossen te werken. Hier zijn het moderne dorpen en steden waar wij werkzaam zijn. De missie in Nederland is totaal anders dan die in Frans-Guyana. Toch zijn de doelstellingen hetzelfde. Het doel blijft om de boodschap van de Verlossing naar een bepaalde context te vertalen en te verkondigen. Zo beschouw ik deze nieuwe ervaring in Nederland als een nieuw begin.

Jules-Davy Malonga

Spinet no. 2 verschijnt in april 2021

Nigeriaanse pater op Bossche missie: Praatje maken, eenzamen helpen en zelfs gelovigen treffen op voetbaltribune

ROSMALEN - Hij komt uit Nigeria, waar er in volle kerken gezongen en gedanst wordt. Maar pater Titus wilde op missie. Vanaf januari versterkt hij daarom de parochie Heilige Maria in Rosmalen. 'Kerken hebben vaak heel grote deuren en misschien ook wel een hoge drempel.

Pater Titus Ikyomke groeide op in een katholiek dorp, vlak bij de Nigeriaanse hoofdstad Abuja. "Iedereen is daar katholiek en gaat naar de kerk. Mijn vader was pastoraal werker en hij werkte met Engelse missionarissen. Zelf was ik misdienaar. Al snel wist ik: het priesterwerk is echt iets voor mij, maar dan wel op missie. Ik wilde andere culturen leren kennen. Dus meldde ik mij aan bij de Congregatie van de Heilige Geest."

Kolonisatie

Deze congregatie is een religieus, missionair instituut waarvan de oorsprong ligt in Bretagne, Frankrijk, waar het in de 17e eeuw werd gesticht. Na de ontdekking én kolonisatie van Afrika ten zuiden van de Sahara, trokken in 1843 de eerste missionarissen van de congregatie ernaartoe. De laatste jaren zijn er uit de internationale gemeenschap zestien Afrikaanse 'medebroeders' naar Nederland gekomen op omgekeerde missie. Deze mannen komen uit Nigeria, Kameroen, Congo-Brazzaville, Congo-Kinshasa, Kenia, Angola en Ghana.

Hele uitdaging

En zo kwam pater Titus in 2017 in Heerenveen terecht. Na zijn inburgeringsexamen kon hij aan de slag. De vieringen waren niet wezenlijk anders, hetgeen een vrij algemeen bekend fenomeen is binnen de katholieke kerk. Sinds 1 januari is pater Titus op omgekeerde missie bij de parochie Heilige Maria, bestaande uit acht kerken in Den Bosch, Empel en Rosmalen (de Sint Jan hoort er niet bij). „In Nigeria hebben we juist veel priesters, maar dat is ook nodig, want er zijn veel kerken. Het is jammer dat de kerken hier zo leeglopen, want het is een hele uitdaging om mensen naar de kerk te krijgen."

Willen ze een moderne mis of liever thuis geloven? Ik denk dat de mens toch zoekt naar iets. Toch zijn er, zeker hier, nog veel gelovigen: kijk naar de vieringen op kerstavond en met carnaval. „De vraag is: wat willen mensen? Willen ze een moderne mis of liever thuis geloven? Ik denk dat de mens toch zoekt naar iets."

Pensionado's

Bij de parochie zijn ze erg blij met de komst van de pater. Kapelaan Gideon van Meeteren: „Natuurlijk is het triest dat wij nu missionarissen nodig hebben in onze kerken, maar het kan ook heel verrijkend zijn." Toch lijkt het vreemd: steeds meer kerken sluiten en nóg is er een tekort aan priesters. „De komende tijd gaan er simpelweg meer priesters met pensioen dan er gewijd worden." Daarom probeert de kapelaan in ieder geval met de tijd mee te gaan. „Kerken hebben vaak heel grote deuren en misschien ook wel een hoge drempel. Sociale media kunnen deze drempel verlagen." Het streamen van diensten vind ik heel goed, maar op social media ben ik wat voorzichtiger.

Nieuwsgierigheid

En we kunnen er wel omheen draaien, maar pater Titus is een man van kleur in een overwegend witte parochie. Dat valt op. „Ik merk nieuwsgierigheid, maar niet op een negatieve manier. Ik voel me welkom. Iedereen staat klaar om me te helpen.”

Hij hoopt dat de Lock down snel afgelopen is. „Ik wil graag een praatje maken. Eenzame mensen helpen. Bij mensen op de koffie komen. En straks weer naar voetbalwedstrijden gaan.” Dat deed hij bij SC Heereveen en in de toekomst hopelijk bij FC Den Bosch. „Op de tribunes ontmoet je heel veel mensen met evenveel nationaliteiten en geloof. Het maakt niet uit waar je vandaan komt, want iedereen wil in vrede leven.”

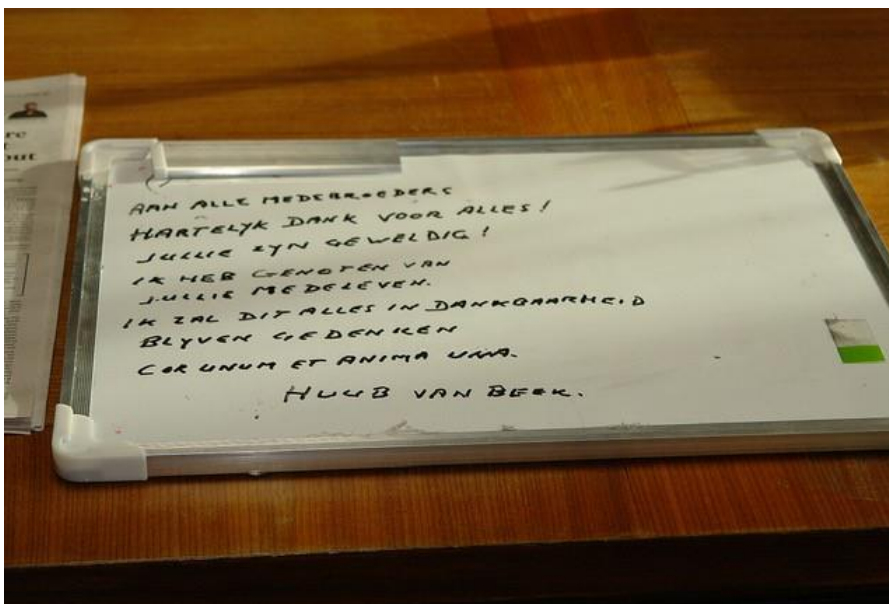
Of hij een progressieve of juist conservatieve priester is, laat de pater liever in het midden. Letterlijk. „Ik houd van balans. Vroeger waren we strenger, maar niet alles wat oud is, is slecht.

Biechten kan nog steeds verlichtend zijn. Het hoeft ook niet meer in de biechtstoel. Het kan ook in een gesprek.”

Aldus pater Titus Ikyomke

Huib van Beek bedankt zijn medebroeders op zijn geheel eigen wijze!

Wat is ASWOENSDAG? Wat symboliseert de as?

Aswoensdag is een christelijke heilige dag van gebed en vasten. De vastentijd is de periode van zes weken van boetedoening voor Pasen. Aswoensdag is een herinnering aan de menselijke sterfelijkheid en de noodzaak van verzoening met God. Het markeert de eerste dag van de vastentijd.

Aswoensdag wordt gevierd door Katholieken van de Romeinse ritus, Anglicanen, Lutheranen, Methodisten, Moraviërs, enz. Op Aswoensdag worden alle christenen opgeroepen tot bekering. Het is een oproep om meer aandacht te besteden aan ons gebedsleven en om hetgeen wij met de mond belijden ook daadwerkelijk om te zetten in daden. De vastentijd is dus een periode van veertig dagen, die wordt gekenmerkt door gebed, berouw, vasten en de herinnering aan het lijden van Christus. Het is voor de gelovigen een tijd van vasten en bekering. Het is een tijd van bezinning en van voorbereiding op "Paaszondag". De periode van veertig dagen herinnert ons aan de periode van 40 dagen die Christus in de woestijn doorbracht, waar hij door satan op de proef werd gesteld.

In Rome was het de gewoonte dat de boetelingen en zondaars op "Aswoensdag" hun boetetijd begonnen als voorbereiding tot hun toelating tot het sacrament van de Eucharistie. Ze werden bestrooid met as, gekleed in een zak, en verplicht om zich af te zonderen, totdat ze verzoend waren met de christelijke gemeenschap op Witte Donderdag. Toen in de 8e - 10e eeuw deze praktijken in onbruik raakten, werd het begin van de tijd van boetedoening gesymboliseerd door in de kerk as op de hoofden van het hele volk te strooien. Aangezien Aswoensdag de eerste dag van de vastentijd is, beginnen veel christenen op deze dag de tijd van vasten en onthouding tot de dag van Pasen. Zo ontleent Aswoensdag zijn naam aan het askruisje op het voorhoofd van de deelnemers. De priester maakt een kruisteken op het voorhoofd en zegt: "Vergeet niet dat u stof bent en tot stof zult wederkeren" of "Bekeert u en geloof in het evangelie".

De as wordt bereid door palmtakjes van de Palmzondagvieringen van het voorbije jaar te verbranden. Op Aswoensdag houdt de priester tijdens de H. Mis meestal een preek, die oproept tot berouw en bezinning. De lezingen sporen de mensen aan hun schuld te bekennen en God om vergeving te vragen. Wanneer wij op Aswoensdag naar voren komen om het askruisje te ontvangen, denken we aan onze eigen sterfelijkheid en zondigheid, gaan we berouwwol de vastentijd in en kijken wij verwachtingsvol uit naar de vreugde van de boodschap van Pasen en de uiteindelijke overwinning van Christus op zonde en dood.

De Katholieke Kerk en veel andere christelijke kerken leggen de nadruk op zowel vasten als onthouding op Aswoensdag en in de vastentijd. Maar de vraag is: "Wat is vasten?" Vasten is in wezen zich gedurende een bepaalde tijd onthouden van voedsel om onze gedachten beter op God te kunnen richten. Tijdens het vasten lezen veel mensen de Bijbel en aanbidden God. Het woord "vasten" komt meer dan vijftig keer voor in het Oude en Nieuwe Testament. Aldus

schrijft Amanda Edmondson: "Het woord "vasten" wordt zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament genoemd." In het Oude Testament was het vaak een manier om verdriet uit te drukken, of een middel om jezelf nederig op te stellen voor de Heer. In Psalm 35,13 verootmoedigt David zichzelf door te vasten.

In het Nieuwe Testament was het een middel om dichter naar God toe te groeien door te mediteren en om zich op Hem te richten. In Mattheüs 4, 1-2 ging Jezus naar de woestijn om veertig dagen te vasten. In Mattheüs 6, 16-18 leren wij, dat wij er tijdens het vasten niet somber uit moeten zien, zodat anderen niet kunnen zien, wanneer wij aan het vasten zijn. In het Nieuwe Testament worden vasten en gebed vaak samen genoemd. In Handelingen 13,3 hadden de apostelen samen met de christenen gevast en gebeden. In Lukas 2,37 bracht een weduwe dag en nacht vastend en biddend door.

Laten wij in navolging van Jezus en de vroegere gelovigen in deze periode ons gevoel van hoogmoed, eigenwaan en zelfzucht opgeven, en tot God naderen in gebed, vasten en werken van barmhartigheid. We moeten deze periode van de vastentijd gebruiken om onze fouten te corrigeren, ons hart te zuiveren, onze verlangens te beheersen en te groeien in heiligheid, zodat wij Pasen met grote vreugde kunnen vieren. Laten we, in nederigheid van hart deze veertig dagen van gebed en vasten goede vrucht laten dragen in ons leven en in onze relatie met God en onze naasten.

Tot slot wens ik u allen een vruchtbare vastentijd toe!

Cyril Inam

Jarigen in februari

7 Zr. Judith van der Velden
8 Marielle Beusmans
13 Zr. Petronella Floris

17 Kees Bruin
21 Zr. Antonetta van Winden
21 Harrie Clijsters
27 Frans Timmermans

Jarigen in maart

8 Theo Naus
9 Marian Wooning

17 Walter Damen
31 Gerard Hogervorst